

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Infrastrukturdepartementet

Yttrande över promemorian Tidsfrister och kontaktpunkt för att främja produktionen av förnybar energi

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Promemorian innehåller förslag till lag och förslag till förordning om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt. Förslaget inkluderar tidsfrister för tillståndsprövning och inrättandet av en kontaktpunkt. Bestämmelserna genomför artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (omarbetade förnybartdirektivet). Tidsfristerna avser ärenden som rör tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el och av utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet. Vidare anges att regeringen föreslås få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om tidsfrister för de prövningar som görs av kommunerna. Kontaktpunkten som föreslås inrättas ska underlätta tillståndsförfaranden i ärenden som rör produktion av förnybar energi. Det föreslås att Statens energimyndighet ska tillhandahålla kontaktpunkten i samarbete med andra myndigheter. Regeringen föreslås få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med kontaktpunkten.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det framgår att direktivets syfte är att främja användningen av förnybar energi och skälet för det anges vara att en ökad användning av sådan energi är en viktig komponent i det åtgärdsprogram som krävs för att minska växthusgasutsläppen och uppfylla unionens åtaganden inom ramen för Parisavtalet samt unionens ram för klimat- och energipolitik fram till 2030.

I promemorian anges att när det gäller frågan om tidsfrister för tillståndsprövning men även övriga krav i direktivet så är det övergripande syftet med dem att främja energi från förnybara energikällor.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges att genomförandet av det omarbetade förnybartdirektivet kräver lagstiftning. Det skulle vara möjligt att i stället för förslaget, ändra i sektorslagstiftning och miljöbalken. En sådan lösning skulle, enligt förslagsställaren, kunna innebära en ökad tydlighet för sökandena och prövningsmyndigheterna.

Däremot skulle det innebära att det blir svårare att överblicka vilka ärenden som omfattas av tidsfristerna. Vidare anges att direktivets bestämmelser är enhetliga i sin utformning och lämpar sig därför för ett horisontellt genomförande. Det anges även att det skulle vara möjligt att sätta kortare tidsfrister eller sätta tidsfrister för flera områden, detta bör dock inte göras enligt förslagsställaren i dagsläget.

I promemorian redogörs närmare att förnybartdirektivet är ett så kallat minimidirektiv vilket innebär att medlemsstaterna har rätt att införa eller behålla strängare krav. Det anges dock att genomförandet bör göras i enlighet med de krav som ställs i direktivet. Några snävare tidsfrister eller strängare krav bör inte införas i dagsläget. Det är heller inte aktuellt att införa tidsfrister på andra områden. Det anges bland annat att enligt promemorian Anpassad miljöprovning för en grön omställning (Ds 2018:38) kan tidsfrister innebära ett förtursförfarande som leder till snabbare handläggningstider, men det kan också leda till orättvisor i det enskilda fallet, snedvriden konkurrens och suboptimering av resurser. I promemorian framgår även att de tidsfrister som anges i direktivet är väl tilltagna på ett generellt plan och att det därför inte är troligt att de ger den effekt som beskrivs i promemorian. Vidare framgår bland annat att det inte finns något alternativ till inrättandet av en kontaktpunkt eftersom det är ett krav i direktivet.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår att det finns handlingsutrymme att gå utöver kraven i direktivet. Givet detta hade det varit önskvärt om det tydliggjorts varför tidsfristerna inte bedömts behöva sänkas eftersom tidsfristerna anges ge små effekter samtidigt som en snabbare handläggning anges medföra fördelar. Trots det angivna anser Regelrådet att det sammantaget framgår tillräckliga uppgifter.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det anges att i artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet finns krav på att medlemsstaterna ska fastställa tidsfrister för tillståndsförfaranden som avser anläggningar för produktion av förnybar el och tillgångar för anslutning av dessa till elnätet. Det finns även krav på att medlemsstaterna ska inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter. Detta för att tillhandahålla vägledning och underlätta det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet för sökande vid uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och tillgångar som krävs för anslutning av dessa till elnätet.

Regelrådet gör följande bedömning. Trots att det saknas ett explicit ställningstagande om förslagets överensstämmelse med EU-rätten är befintliga uppgifter tillräckliga. Detta eftersom det framgår dels att förslaget är till följd av ett EU-direktiv, dels vilket handlingsutrymme som föreligger.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges att direktivet ska vara genomfört i svensk rätt senast den 30 juni 2021. De författningar som genomför direktivet bör därför träda i kraft senast detta datum. Tidsfristerna bör endast gälla för ansökningar eller anmälningar som kommer in efter ikraftträdandet till den som ska handlägga ärendet.

Avseende att flera aktörer bör bistå Energimyndigheten i arbetet med kontaktpunkten anges i promemorian att informationsansvaret inte bör separeras från verksamhetsansvaret. Det är de myndigheter som handlägger ett ärende som är bäst lämpade att tillhandahålla information.

Regelrådet gör följande bedömning. Det saknas närmare uppgifter om behov av speciella informationsinsatser. Om bedömningen att de informationskrav som följer av direktivet är tillräckliga och det inte krävs några informationsinsatser med anledning av föreslagen förändring borde detta ha angetts och motiverats i konsekvensutredningen. Enligt Regelrådet är avsaknaden av närmare uppgifter en brist.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande godtagbar men redovisningen avseende behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det går att utläsa att företag som ansöker om tillstånd, dispens eller gör en anmälan berörs. Det framgår även vilka typer av ärenden som berörs av förslaget.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns ingen tydlig redovisning avseende berörda företag utifrån antal och storlek, vilket är en brist. Utifrån promemorian som helhet går det till viss del att utläsa berörda branscher.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal och storlek bristfällig men redovisningen avseende bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Det framgår att det i direktivet finns krav på att medlemsstaterna ska inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter. Detta för att tillhandahålla vägledning och underlätta det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet för sökande vid uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och tillgångar som krävs för anslutning av dessa till elnätet. Samtidigt framgår att det i de flesta fall redan bör finnas relevant uppdaterad information och digitala lösningar.

Regelrådet gör följande bedömning. Det saknas ett explicit ställningstagande om förslagets påverkan på företagens administrativa kostnader. Givet att förslaget skulle kunna medföra förenklade förfaranden vid ansökan genom digitalisering går det inte att på förhand utesluta att förslaget kan ha en påverkan på företagens administrativa kostnader. Om bedömningen är att förslaget inte har någon påverkan borde detta ha angetts och motiverats i konsekvensutredningen. Enligt Regelrådet är avsaknaden av ytterligare uppgifter en brist.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets administrativa kostnader bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

Det anges att för företag som ansöker om tillstånd, dispens eller gör en anmälan är bedömningen att förslagen är positiva. Lättillgänglig information och vägledning kommer att finnas genom kontaktpunkten. Tidsfristerna innebär att myndigheternas prövningar kommer att göras inom den satta tidsgränsen. Vidare anges att även om flertalet prövningar redan håller sig inom den gränsen som är väl tilltagen så kan bestämmelsen få betydelse i enstaka fall.

Under konsekvenser för myndigheter framgår följande. De myndigheter som ska handlägga ärenden som omfattas av kontaktpunkten får ansvar för att hålla informationen på de egna webbplatserna uppdaterad. De ska också se till att ansökningar och andra handlingar kan lämnas digitalt. I de flesta fall bör relevant uppdaterad information och digitala lösningar redan finnas.

Vidare anges att konsekvenserna av kraven på tidsfrister är mer svårbedömda eftersom statistik saknas om handläggningstider för många berörda områden. Det är därför svårt att med säkerhet bedöma hur tidsfristen kommer att påverka handläggningstider eller prioriteringar mellan de ärenden som handläggs. Förslagsställarens sammantagna bedömning är att flertalet ärenden redan i dag hanteras inom de tidsfrister som finns i det omarbetade förnybartdirektivet.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns ingen tydlig och sammanhängande redovisning avseende förslagets påverkan på företagets andra kostnader och verksamhet. Ytterligare uppgifter hade exempelvis kunnat behandla de effekter en kortare respektive längre handlägningsprocess kan medföra. Detta exempelvis om det kan medföra en förlängd verksamhetsstart eller försening vid utökning av verksamheten. Vidare finns en förståelse för svårigheten att kvantifiera sådana uppgifter på aggregerad nivå men det borde likväl ha kunnat framgå uppgifter om eventuella tidsbesparingar till följd av samlad vägledning och information och/eller kvalitativa uppgifter om den betydelse bestämmelserna kan få i enskilda fall.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets andra kostnader och verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det anges att det som främst skiljer konsekvenserna för små och medelstora företag från konsekvenserna för stora företag är möjligheten att inom den egna verksamheten eller genom anlitan av miljökonstuler ta fram omfattande ansökningar. Små och medelstora företag har i regel inte samma resurser som större företag. Vägledningen som de små och medelstora företagen kan få genom kontaktpunkten kan därför bli betydelsefull. Förslaget bedöms härmed få en större positiv påverkan på små och medelstora företag än på stora företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Uppgifterna som kan kopplas till påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är ytterst kortfattade. Trots det angivna anser Regelrådet att det inte är avgörande för den sammantagna bedömningen i detta fall givet de uppgifter som framgår om konsekvenser för små respektive stora företag samt de förväntade effekterna av förslaget.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Eftersom beskrivningen av effekter för företag generellt får sägas brista i tydlighet kan det inte på förhand utslutas att det finns påverkan på företagen i andra avseenden. Därför är befintlig beskrivning otillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det framgår att förslaget bedöms få en större positiv påverkan på små och medelstora företag än på stora företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Det saknas en explicit motivering avseende särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning. Detta i kombination med att uppgifterna om berörda företag utifrån storlek har bedömts vara otillräckligt redovisade medför att även denna del får anses brista i tydlighet. Detta trots att förslaget anges medföra positiva effekter för berörda företag.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning bristfällig.

Sammantagen bedömning

Det finns vissa aspekter där konsekvensutredningen innehåller tillräckliga uppgifter. Redovisningen brister dock avseende konsekvenserna ur ett företagsperspektiv. Detta inkluderar bland annat den knapphändiga redovisningen av förslagets påverkan på företagens kostnader och verksamhet vilket även har varit avgörande för den sammantagna bedömningen.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 13 januari 2021.

I beslutet deltog Elisabeth Thand Ringqvist, ordförande, Hanna Björknäs, Hans Peter Larsson, Claes Norberg och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Katarina Porko.

Elisabeth Thand Ringqvist
Ordförande

Katarina Porko
Föredragande